

Izjava NSKS k terorju žandarmerije

Z nastopom policije v Škocijanu se je ukvarjalo tudi predsedstvo NSKS na svoji zadnji seji in podalo sledečo izjavo:

„Narodni svet koroških Slovencev odločno protestira proti nezaslišanemu brutalnemu postopanju varnostnih organov proti slovensko-govorečim udeležencem in njihovim nemškogovorečim prijateljem na javni prireditvi koroškega Abwehrkämpferbunda v Škocijanu. Brutalno postopanje žandarmerije v Škocijanu je bilo le nadaljnji višek že več mesecev trajajočega policijskega terorja proti slovenski manjšini. Očitno hočejo Slovence ustrahovati, da bi jih prisilili k preštevanju ali

bi se odrekli samemu sebi. Aretacije aktivistov Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev so bile popolnoma brez vsakega vzroka in je policija poskušala opravičiti svoje samovoljno postopanje, predvsem pred žandarmerijsko postajo v Sinči vasi, z neresničnimi podatki.

Narodni svet koroških Slovencev v tej zvezi opozarja na protidemokracijo ter pravni državi naperjeno držo eksekutive pri pohodu na dvojezične napise ter pri drugih nenajavljeneh demonstracijah nemškonaacionalnih in neonacističnih krogov, katere pa varnostne oblasti, kakor nazadnje pri odliko-

vanju bivših odporiških borcev v Celovski mestni hiši, vsaj tolerira.

Od najvišjih mest ukazano brutalno postopanje varnostne oblasti v Škocijanu pa nikakor ni primerno, da bi privedlo do manj strupenega ozračja na Koroškem, ampak ima edino cilj, da še nadalje ščuva javno mnenje proti slovenski narodni skupnosti ter njenemu vodstvu.

Neodgovorno postopanje organov eksekutive v Škocijanu pa samozavest slovenske narodne skupnosti na Koroškem le nadalje krepi ter jo nikakor ne bo odvrnilo od bojkota načrtovanega ugotavljanja manjšine.

Žandarmerija je aretirala, tepla in mučila

Tako imenovani varuhi javnega reda so v nedeljo imeli za svoje nadvse brutalno postopanje privoljenje z „najvišjega mesta“. Z izgovori, ki so se pozneje izkazali kot laži in neresnice, je žandarmerija prišla in zaprla 26 koroških Slovencev ter zastopnikov Solidarnostnega komiteja, ki so prišli na prireditev Abwehrkämpferbunda v Škocijan. Ko je žandarmerija, ki so jo podpirali organi varnostne direkcije, kriminalne in državne policije, prišla in odpeljala vse tiste, ki so jih sumili, da so protidemonstranti, se je posluževala pri tem sredstev, ki z metodami „prijateljev in pomočnikov“ (Die Polizei — dein Freund und Helfer) nimajo najmanjšega opravka. Žandarmerija je vlekla mlade koroške Slovence za lase — jih brcala, jih davila, skratka, ravnala je z njimi na način, ki je bil v očitnem nasprotju s tozadevnimi zakonskimi določili ter komentarji k zakonom. Tam namreč je rečeno, naj uporabljajo varnostni organi „najmilejše sredstvo“ za doseg svojega namena.

godbe, na drugi strani pa je bilo zapisano „Za sporazumevanje in prijateljstvo med narodi“. Očitno je bil ta poziv nekaj tako ekstremističnega, da je morala poseči vmes policija.

- Med prireditvijo pa je več oseb slišalo, kako so policisti in žandarji dobili preko sprejemnikov svoje ukaze. Nekateri od njih pravijo, da so slišali, kako so dobili po sprejemniku, ki so jih imeli glasno nastavljene, tudi

- dovoljenje, da uporabijo orožje.
 - Te priče so pripravljene, ponoviti te izjave tudi pod prisego.
- Da je potem marsikatero poročilo v časopisju izpadlo drugače, kakor so videli časniki teh uredništev na lastne oči, zelo tipično osvetljuje koroško vzdušje: ne more biti, kar biti ne sme.

Volkszeitung sicer ni videla brc, toda opravičevala je ravnanje varnostnih organov z opozorilom, da pač prevladujejo komunisti. V isti rog je trobila KTZ, Kleine Zeitung

pa je celo čestitala prvi dan žandarjem, drugi dan pa je vendar pustila odprto možnost, da ni bila vsaka aretacija upravičena. Stritzl je imel pri roki „trošt“ za Slovence: imajo možnost, da se obrnejo na ustavno sodišče. Toda: ustavno sodišče sicer more — po dolgotrajnem in dragem postopku dati Slovcem prav, toda ne more izbrisati iz spomina brutalnega postopanja policistov, brce, okove, pa tudi zaupanja v „varuha in pomočnika“ ne more vrniti...

- Ko so novinarji-fotografi hoteli fotografirati, kako policija razume „najmilejše sredstvo“, so jim varuhi javnega reda hoteli odvzeti kamere. To se ni zgodilo le enemu, (ki bi ga morda spoznali za Slovenca), ampak vsem: filmski ceuloid bi bil — in je bil — nepodkupljiva priča prestopkov žandarmerije. Tega pa se je policija bala, zato je hotela oropati novinarje najboljših dokaznih sredstev. Hvala Bogu zaman.

Za sporazumevanje in prijateljstvo med narodi se je nekaj dni pred odkritjem škocijanskega spo-

menika brambovcem izrekel Solidarnostni komite za pravice koroških Slovencev. Policija je na ta poziv reagirala s terorjem, ki ga v zadnjih desetletjih nismo poznali: aretirala je številne koroške Slovence ter zastopnike Solidarnostnega komiteja, ki so se udeležili prireditve Abwehrkämpferbunda in ki so z letaki, transparenti ter z majcami na popolnoma miren način opozarjali na protimanjšinski značaj prireditve.

Zastopniki Solidarnostnega komiteja so delili na prireditvi letake, na katerih je bil ponatisnjen v obeh deželnih jezikih člen 7 državne po-

Sinča vas: brezpravno postopanje

- Enajst brutalnih aretacij v Škocijanu orožnikom še vedno ni bilo dovolj. Očitno zaradi tega, ker so dobili v Škocijanu korajžo, so v Sinči vasi popolnoma zgubili kontrolo in se spomabili, da so varuhi reda v pravni in demokratični državi. Aretirali so nadaljnjih 15 ljudi, od tega velik del deklet.

Več opazovalcev proslave odkritja spomenika — Slovenci in simpatizerji iz Solidarnostnega ko-

miteja — so se po prireditvi peljali v Sinčo vas, ker so bili zaskrbljeni glede usode tistih, ki jih je žandarmerija aretirala. Hoteli so na žandarmerijsko postajo, a jim je bil vstop prepovedan. Diskutirali in pogajali so se z varnostnimi organi, če bi jim vstop vendarle bil dovoljen. Predvsem so hoteli izvedeti, kdaj bodo izpustili aretirane osebe. Namesto odgovora jim je policija velela, naj se spravijo. Kar so potem tudi storili.

Oddaljili so se na onkraj ceste na parkišče ter diskutirali kaj naj bi napravili. Nekateri so predlagali — ura je bila že daleč čez poldne — da bi šli na kosilo. V tem trenutku se je na motornih kolesih pripeljalo okoli dvajset policistov. Brez da bi si prav ogledali položaj, so začeli z lovom na prijatelje aretirancev. Skupno z ostalimi žandarji, ki so že prej stali pred žandarmerijsko postajo — skupaj je bilo sedaj okoli 40 orožnikov — so gnali skupino desetih ljudi proti žandarmerijski postaji — nekateri orožniki so imeli celo kole v rokah, kot so izjavile priče. Študent Dušan Schlapper iz Št. Jakoba je vprašal zakaj to delajo. Namesto odgovora so ga še bolj prijeli. V skupini, ki jo je gnala žandarmerija proti vhodu orožniške postaje, je bilo tudi več deklet. Pozneje se je zastopnik oblasti dr. Adalbert Holzer izgovarjal, da so osebe, ki so jih aretirali v Sinči vasi, hotele s silo doseči vstop. Kako bi to dosegla mlada dekleta v starosti 17 do 19 let, ni mogel povedati. Dve dekleti, ki v tem trenutku nista bili direktno zajeti skupini, sta si ogledovali izložbe. „De ghörn' a noch dazua!“ je potem pokazala neka besna domačinka na obe študentki, nakar je žandarmerija — brez vsakega vzroka — aretirala še tisti dve dekleti.

V Sinči vasi so orožniki pripravili 15 ljudi, od tega šest deklet.

- Ves potek teh aretacij je opazoval tudi odvetnik dr. Janko Tischler, ki je medtem dospel v Sinčo vas, da bi se pozanimal in stal ob strani sinu ter ostalim žrtvam policijskega na-

- silja. Z odvetniško legitimacijo v roki je hotel tudi on vstopiti. Sprva ga niso pustili, toda dr. Tischler je rekel, da ne zapusti hiše, preden sin ni prost. Sledil je edinstven prestopek žandarmerije. Surovo so zgrabili odvetnika (!), mu strgali srajco, zavili roke na hrbtu ter ga odnesli po stopnicah gor. To se je zgodilo v komaj dojemljivi naglici. Zgoraj so ga vrgli na tla, potem ko so ga po stopnicah še brcali. Ko so izvedeli, s kom imajo opravka, jim je zadeva postala neprijetna in so se hitro začeli opravičevati. Dr. Tischler je zaradi surovega postopanja žandarmerije dobil tudi razne poškodbe (glej fotokopijo zdravniškega atesta).

Medtem je prispelo na kraj prizorišča tudi nekaj novinarjev, ki jih je žandarmerija prav tako hotela odgnati ter jim onemogočiti fotografiranje. Po daljšem prigovarjanju je dr. Holzer, namestnik okrajnega glavarja, privolil v improvizirano tiskovno konferenco.

Prvo vprašanje je bilo, zakaj so izvedli aretacije tudi v Sinči vasi, predvsem ker so bila številna dekleta zraven. Dr. Holzer je trdil, da so hoteli s silo v hišo. — Iz česa so to sklepali? So morda hoteli z brzostrelkami vdreti v hišo? — V kolikor sem informiran, z govornim zborom (Mit Sprechchören)! — Govorjenje v zboru pa vendar ni sila! — Potem so uporabili tudi silo! — Kako? — O tem moram govoriti šele s komandantom orožniške postaje. — Zanima nas sila. — Kakšna? — Hoteli so s silo vlomiti vrata. — In po večini so bila to dekleta? — Fantje in dekleta. — Ste bili pri aretacijah zraven? — Ne. Zahtevali so vsekakor okrepitev s strani žandarmerije. — Kdo od odgovornih žandarjev je bil dejansko priča sile? — Kakšna je bila sila? — Hoteli so vdreti skozi vrata. — Pred vrati pa je še plot. So ta plot pregazili? — Dr. Holzer je postal nesiguren. Pogledal je ven. Premotril je plot in rekel: „Ta plot ni previsok, ta ovira ni nepremagljiva.“ — So to oviro (Dalje na 8. strani)

Dvojna mera varnostnih organov: ko so heimatdienstovci dočela „neorganizirano motili slovenske prireditve (na sliki spodaj: letošnja demonstracija), policija ni prišla nikogar, čeprav so motili prireditev tako močno, da so morali govorniki kričati. Tudi so demonstranti bili v večjih skupinah — torej Bandenbildung! Če Slovenci pokažejo svoje pomisleke proti Heimatdienstu, poseže vmes brutalna sila. Pripadniki manjšine so v Avstriji očitno brezpravna kasta, kajti nobeden od žandarjev ni utemeljil svojega postopanja. Slika kaže, kako odženejo dekle in fanta, zadaj (puščica) pa zaman skuša intervenirati fantov oče.

Gospodarski komentar:

Konjunktura se počasi spet oživlja

Avstrijsko gospodarstvo se sicer iz posledic mednarodne recesije še ni izkopal, vendar so pomladanski meseci pokazali, da se konjunktura po malem spet oživlja. Število zaposlenih se je v povprečju prvega polletja zvečalo za okroglo pol odstotka. V podobni meri je nazadovalo število brezposelnih, ki je bilo junija za okroglo 1,5 odstotka nižje kot pred letom dni. Rahlo poživila se je tudi gradbena dejavnost. Nominalno je njen obseg porasel za 3,5 odstotka, obseg naročil pa je bil za 7 odstotkov višji kot pred letom dni. Ob vseh znakih pozitivne gospodarske konjunktura slednja vendar še ni dosegla ravni pomladi 1974.

To so bistvene ugotovitve v zadnjem mesečnem poročilu avstrijskega instituta za pospeševanje gospodarstva. Te ugotovitve se ujema z drugimi mednarodnimi analizami in prognozami, ki kažejo, da je zahodna Evropa po Ameriki gospodarsko recesijo zadnjih let v glavnem prebolela. Na

osnovi razvoja v prvem polletju je večina teh držav revidirala prognoze o gospodarski rasti v tekočem letu. Za Avstrijo sledi iz teh analiz, da letos lahko računa z gospodarsko rastjo štirih odstotkov, medtem ko je na začetku leta računala le s porastom za 2,5 odstotka. S tem bo vendar še vedno zaostajala za Ameriko, Zvezno republiko Nemčijo in Francijo, ki računajo, da bo njihov brutto narodni produkt letos porasel za 5,5 do 7 odstotkov.

Regionalno gledano bo imelo avstrijsko gospodarstvo tudi v pri-

hodnje opravka z dokajšnjimi razlikami na področju gospodarske okrepitve. Proces, ki traja že nekaj let na področju preseljevanja podjetij, še ni zaključen. Tako je bilo lani likvidiranih 247 podjetij s 6100 delovnimi mesti. Temu nasproti je bilo po drugih krajih novoustanovljenih le 154 podjetij z 4820 delovnimi mesti. Nova podjetja so bila ustanovljena v glavnem na Štajerskem, Tirolskem in Nižjem Avstrijskem, sorazmerno največ podjetij pa je bilo likvidiranih na Koroškem.

Gospodarska moč Koroške je

spričo tega letos dosti slabša od one drugih zveznih dežel. To tembolj, ker letos tudi turizem na Koroškem zdaleka ne bo izpolnil pričakovanj. Po obsegu turističnih nočitev bo turistično gospodarstvo slabše odrezalo kot v zadnjih letih. K tej težavi se je zadnje tedne pridružila še katastrofalna suša, zaradi katere se bodo letošnji donosi kmetijstva, posebej pa še živinoreje občutno skrčili. S tem pa bo upadla tudi investicijska dejavnost kmetov, kar vse bo občutno vplivalo na občo investicijsko dejavnost v deželi. (bl)

Mehiški časopis o koroških Slovencih

Napredni mehiški dnevnik „El día“ je objavil komentar, v katerem ostro obsojajo avstrijski zakon o štetju posebne vrste kot tudi revizijo avstrijske državne pogodbe ter popustljivost oblasti do šovinističnih in velekonemških sil.

Narodne manjšine živijo na svetu v različnih razmerah, piše „El día“. V deželah, v katerih spoštujejo njihove pravice, morejo biti most med sosednjimi državami. Toda v številnih deželah očitno kršijo manjšinske pravice, kot npr. v Avstriji pravice slovenske in hrvaške manjšine. Tako ravnanje Avstrije je hkrati tudi kršenje usta-

novne listine OZN in zlasti dogovorov evropske konference o varnosti in sodelovanju v Helsinkih.

„El día“ omenja zgodovinsko vlogo Slovencev in Hrvatov v Avstriji, opozarja na njihov veliki doprinos v boju proti nacizmu in poudarja, da so zapisane pravice slovenske in hrvaške manjšine v avstrijski državni pogodbi, ki najstrože prepoveduje dejavnost šovinističnih organizacij proti manjšinam.

Žal pa so, kot piše komentator Oscar Palma, storile šovinistične in velenemške sile vse, da bi ostala ta pogodba samo mrtva črka na

papirju. Ofenziva proti manjšinam se je vnela zlasti v zadnjih tednih. Avstrijski parlament je sklenil zakon, ki skušajo odvzeti pravice Slovincem in Hrvatom in so dokaz popuščenja revanšističnim tendencam.

Povsem razumljivo je, zaključuje „El día“, da je Jugoslavija protestirala. Ta protest je zagovor mednarodno-pravnih določil in prispevek k mednarodnemu sporazumevanju. „El día“ poudarja, da je treba preprečiti dejavnost šovinističnih in militarističnih sil, ki začinjajo z vso močjo, če jih nihče ne zaustavi pravočasno.

Pokolj študentov v Ugandi

Znano je, da diktatorji še nikdar niso marali izobražencev, ki mislijo samostojno. Prejšnji teden je objavil londonski „Observer“ vest, da je dal poklati ugandski diktator Idi Amin Dada okoli 800 študentov, ki so demonstrirali proti njegovi strahovladni. Od leta 1971, ko je prevzel oblast Idi Amin, je izginilo približno 250.000 ljudi.

Približno ob istem času pa se je tudi zvedelo, da išče ugandski tiran spravo s sosednjo Kenijo. Ko so osvobodili izraelski padalci talce na entebskem letališču, je obtožil Idi Amin Kenijo sodelovanja. Grozil je z vojaškim napadom, Kenija pa je uvedla blokado proti Ugandi. Zaradi te blokade je utrpelo ugandsko gospodarstvo, ki ga je spravil Idi Amin itak že na rob propada, še hujše izgube. Sovraštvo Kenijcev do Idija Amina pa izvira že iz časov, ko se je Amin izkazal kot angleški častnik proti kenijskemu osvobodilnemu gibanju mau-mau, ki ga je vodil sedanjí predsednik Jomo Kenjata. Idi Amin pa je zahteval od Kenije tudi precej ozemlja, češ da je bilo pred sto leti sestavni del Ugande.

Beg iz Tel Zaatarja

Večja skupina ljudi je zbežala zadnjo nedeljo iz palestinskega begunskega taborišča Tel Zaatar in se zatekla v krščansko bejrutsko četrt Dekvaneh. Priče trdijo, da so jih skušali Palestinci zadržati s tem, da so nanje streljali. Medtem se je tudi izvedelo, da so Palestinci prepričani že več takih poskusov s tem, da so begunce brutalno usmrtili. V taborišču je tudi nekaj krščanskih Palestincev. Fotografija neke kristjanke, ki je skušala zbežati s svojim otrokom, a so ju palestinski vojaki ustrelili, je nekaj časa strašila po svetu kot „dokaz“ Arafatove organizacije, kako nečloveško da streljajo krščanski libanonski oblegovalci civiliste v taborišču Tel Zaatar. Dokler se pač ni izkazalo, da je resnica včasih tudi malce drugačna, kot bi jo rada zavijala palestinska propaganda.

Avstrijci ne marajo narodnih manjšin

Dunajski dnevnik „Die Presse“ je objavil zadnji ponedeljek izsledke neke ankete o odnosih Avstrijcev do manjšin. Na kratko bi lahko rekli, da Avstrijci manjšin ne marajo. Največ nasprotnikov manjšin je na Predarljskem, namreč 66 odstotkov. Na Koroškem jih je 53 odstotkov, na Dunaju 37. Samo 18 odstotkov Korošcev je bilo mnenja, da je manjšina obogatitev za deželo. Bolj prijazni do manjšin kot Korošci pa so Gradiščanci. 35

Avstrijcev misli, da pripadniki manjšin ne smejo imeti posebnih pravic, 29 odstotkov zagovarja jezikovne pravice, samo 22 pa dvojezične krajevne napise, 51 odstotkov pa misli, da bi smeli dvojezični krajevni napisi biti le, če živi tam vsaj 25 odstotkov pripadnikov narodne manjšine.

Skope številke, a krepka izpoved. Protimanjšinska politika je rodila kar lepe sadove. Po drugi strani pa se mora ozirati vsaka

vlada na protimanjšinsko nastojenost večine avstrijskega prebivalstva, tako da se vrtimo kar lepo v istem krogu. Vrtoglavo. To protimanjšinsko vzdušje še podpihujejo razna družbena občila, a širnemu svetu trobijo zastopniki Avstrije, kako čudovito se godi slovenski in hrvaški manjšini, da nikjer na svetu tako.

Odmev na „koalicijo“ Avstrije z Bolgarijo

O razpravi v OZN o poročilih držav, ki so podpisale konvencijo proti vsem oblikam rasne diskriminacije, je zapisala beograjska „Borba“, da zastopniki Avstrije in Bolgarije že dolgo niso tako marljivo sodelovali kot ravno zdaj. „Borba“ opozarja na dejstvo, da sta se zatekla zastopnika Avstrije in Bolgarije iz enakih nagibov v bolj ali manj ostrih napadih na Jugoslavijo k zavijanjem dejstev, da bi tako mogli asimilirati pripadnike makedonske, slovenske in hrvaške manjšine. „Borba“ omenja tudi, da obstajajo v jugoslovansko-avstrijskih odnosih točna in izrecna določila avstrijske državne pogodbe, ki jih je treba strogo izpolnjevati; po drugi strani pa pričajo bolgarski dokumenti jasno o obstoju makedonskega naroda v Bolgariji, ki ga skušajo Bolgari tako trdovratno iztrebiti. Sarajevski dnevnik „Oslobodjenje“ opozarja v svojem poročilu o razpravi v New Yorku tudi na to, da sta se znašli na istih teoretskih položajih dve državi, ki diskriminirata narodne manjšine, namreč Avstrija in Bolgarija. Bolgarski strokovnjak Banev, ki je trdil, da v njegovi državi ni makedonske narodne manjšine, je dobil podporo od avstrijskega strokovnjaka Pabra, ki se je stopnjeval v svojem teoretiziranju od izjave, da je treba stremeti z etnično integracijo za odstranitev narodnih razlik, namesto da bi razvijali narodne posebnosti in etnične vrednote.

Jubilejni celovski velesejem

„Mlado, a trdno drevo...“ Tako je pretekli petek označil senatni svétnik dr. Kleindienst, ravnatelj Avstrijskega lesnega velesejma, na tiskovni konferenci to za Avstrijo tako pomembno gospodarsko ustanovo teden dni pred pričetkom petindvajsetega, torej jubilejnega velesejma v Celovcu.

Kot prvi je pozdravil zastopnike koroškega tiska in radia G. Leitner, vodja velesejmskega tiskovnega urada, in prikazal bistvene novosti te prireditve. Nato je velesejmski predsednik Dermuth posegel nekoliko nazaj v preteklost Celovškega velesejma in prikazal njegov razvoj posebno v zadnjih desetih letih, odkar je njegov ravnatelj dr. Kleindienst, ki izredno dobro razume voditi to nikakor lahko ustanovo in najde prava pota do vseh odločujočih mest in faktorjev; pri tem si je kot sodelavec znal poiskati kader ljudi, ki mu zvesto stojé ob strani z delom in nasveti. Zato je Celovski velesejem zelo veliko pridobil na ugledu in pomenu ne samo na Koroškem in v Avstriji, temveč prav tako izven njenih mej. Da je v zadnjem letu porasel izvoz lesa skoraj za 40%, je nemajhna zasluga tudi tega velesejma.

V imenu velesejmskega tehničnega vodstva in osebja je ravnatelj dr. I. Kleindienst očital novosti letošnje prireditve (od 14. do 22. avgusta), potem ko je v začetku posebej poudaril izredno do-

bro medsebojno razumevanje v nadzornem svetu.

Omenil je, da je ta velesejem zelo pomemben tudi kot stična točka gospodarskega svetá Zapada in Vzhoda. Njegov razvoj v zadnjih letih je tako napredoval, da ga bo nekdo, ki ga ni že nekaj let obiskal, letos komaj prepoznal zaradi povečanja in temeljite smotrne preureditve. Posebna novost je nova hala 5 — najbolje opremljena tovrstna zgradba v Avstriji, kjer so poleg razstavnih prostorov tudi dvorana za kongrese oziroma seje. V največji od njih bo to sobota, 14. avgusta, državni predsednik dr. Kirchschiäger otvoril letošnji jubilejni — 25. avstrijski lesni velesejem.

Velika pridobitev je nadalje dejstvo, da bo ves lesni oddelek skupaj v vzhodnem delu velesejmskega prostora (vsi stroji, naprave itd.), medtem ko bodo poljedelski stroji v zapadnem predelu. Veliko pozornost bo letos vzbujala po najnovejših tehničnih vidikih grajena in povečana žaga, ne več kot polnojarmenik (Vollgatter), temveč po krožnem sistemu in ima priključen še poseben stroj za odstranjevanje skorje.

V novi lesni predel je premeščena tudi velesejmska mizarna, ki ima letos to prednost, da bodo pohištveni izdelki prikazani popolnoma gotovi; poleg tega bo interesentom na razpolago posvetoval (Nadaljevanje na 4. strani)

Kratke vesti

VZHODNI NEMCI USTRELILI ITALIJANSKEGA DRŽAVLJANA

● Odnosi med Zvezno republiko Nemčijo in Nemško demokratično republiko so se zadnje čase zaostriili, zlasti zaradi krutega postopanja vzhodnonemških obmejnih vojakov. Pred nekaj dnevi so ustrelili vozača nekega italijanskega tovornjaka. Meja med obema Nemčijama je precej podobna plotom, ki so obdajali kacetete. Pa tudi glavni kandidat CDU-CSU Kohl je izjavil, da bi ZRN pod njegovo vlado zahtevala od vlade NDR več človečnosti v ravnanju z državljani, če hoče dobivati vzhodni Berlin še nadalje gospodarsko pomoč. Smrt italijanskega vozača je sprožila tudi v Italiji notranjepolitični spor, ker očitajo KPI, da ni zadosti jasno obsodila krutega ravnanja vzhodnonemških vojakov.

KÖNIG NA EVHARISTIČNEM KONGRESU PROTI PILULI

● Dunajski kardinal dr. König je izjavil na svetovnem evharističnem kongresu v Philadelphiji v ZDA, da tudi „pilula ne bi rešila sveta“. Prisilna kontrola rojstev nikakor ne utegne odstraniti lakote na svetu, ampak edinole požrtvovalnost, ljubezen do bližnjega, vera, ter odpoved materializmu. Kardinal König je tudi dejal, da so ravno krščanski narodi krivi usode tretjega in četrtega sveta, zaradi česar bi morali zanju tudi več žrtvovati, namesto da bi skušali tam moriti otroke v materinem telesu.

IRAN DOBAVLJA OROŽJE JUŽNI AFRIKI

● V Južni Afriki so zastopniki opozicije zahtevali od vlade nujne reforme, da bi izboljšali življenjske razmere črnske večine. Po krvavih nemirih v Sovesu se je končno le zbudila vest treznih ljudi, ki so spoznali, da postopanje rasistične vlade vodi samo v še hujše klanje in nesrečo. V tej zvezi je tudi zanimivo, da so nekatere države obdolžile Iran, da dobavlja orožje južnoafriškim rasistom. Znano je namreč, da je Iran največji kupec ameriškega orožja na Bližnjem vzhodu in da je njegova vojska najmočnejša v tem koncu sveta.

HUDA RUDNIŠKA NESREČA V BREZI

● Eksplozija metana je zahtevala v četrtek, 5. avgusta, v rudniku rjavega premoga Breza v Bosni in Hercegovini 17 smrtnih žrtev. Zastuh je bilo 118 rudarjev, a samo 101 so mogli rešiti. Ranjenih je bilo 13. V Brezi je bila že leta 1970 huda rudniška nesreča, ki je zahtevala 50 mrtvih. Tudi tedaj je eksplodiral metan.

RIM — KOMUNIST ŽUPAN

● V Rimu so izvolili zastopniki komunistov, socialistov in socialdemokratov prvič v zgodovini za župana profesorja Carla Argana, ki je kandidiral kot neodvisen kandidat na komunistični listi. Krščanska demokracija, ki je vladala v Rimu doslej, je prešla v opozicijo. Novo mestno upravo čaka vrsta problemov. Izkazalo se bo, če bo komunistom uspelo isto kot npr. v Bologni, ko so v nekaj letih uvedli občinsko upravo in poslovanje, vzorno za italijanske razmere.

Koroška stvarnost —
v NAŠEM TEDNIKU

Nadvse brutalen nastop žandarmerije v Škocjanu

Prvega so žandarji prijeli Janka Tischlerja, 18-letnega maturanta in sina odvetnika dr. Janka Tischlerja. Janko Tischler je imel v roki filmsko kamero, nosil pa je majco z napisom „Koroški Slovenci — tujci v domovini“. Z njim je bila prijateljica Dana Wrolich. Bila sta sama, brez da bi pripadala večji skupini (pozneje je namreč zastopnik okrajnega glavarstva dr. Adalbert Holzer, ki je vodil delovanje žandarmerije, dejal, da so imeli žandarji le nalogo, da preprečijo, da grede trije ali več demonstrantov v skupini med ostale udeležence prireditve). Razen tega sta bila oba precej oddaljena od spomenika. Brez vsakega povoda je Tischlerja zagrabilo večjo število žandarjev, eden od „višjih“ pa mu je rekel, da je aretiran. Tischler, ki je bil popolnoma presenečen, je sprva vprašal, zakaj to in hotel izvedeti, na kakšno pravno podlago se sklicujejo žandarji. Ko je hotel telefonirati nato s svojim očetom-odvetnikom, mu varnostni organi tega niso dovolili.

Njegovi prijateljci je medtem uspelo, da se je zmuznila iz kordona policistov in žandarjev ter ušla. S ceste je po desetih minutah opazovala dogajanje. Ko jo je Janko Tischler zagledal, ji je zaklical, naj se pelje k očetu in ga informira, nakar so žandarji zavpili: „Tako, tudi njo aretirajte!“ Nato so se vsuli na slabotno žensko, jo prijeli pri rokah in nogah, jo brcali ter jo vlekli mimo prijatelja v občinsko hišo. Pri tem so se odlikovali z najbolj grobim postopanjem, tako da je Dana Wrolich vpila od bolečin. Janko Tischler je hotel to filmati, da bi pozneje imel dokazni material, toda eden od žandarjev ga je udaril po roki, drugi ga je davil, tretji pa je uporabil policijski prijem.

Medtem so Dano Wrolich hoteli odvesti v prvo nadstropje. Ko je policija bila na varnem pred morebitnimi poslušalci, so varnostni organi dali svojim čustvom duška: „Diese fanatischen Frauen g'hrn g'schlagen!“, je dejal eden, nakar je začelo prijeto dekle kričati. V prvem nadstropju so jo vrgli v kot ter zahtevali, naj se vsede. Ker pa je bila poškodovana, je dejala, da ne more. Obljubili so, da bodo poklicali zdravnika, toda tega niso storili.

DEKLE V OKOVH ...

Nato so iskali lisice (Handschehlen). Zakaj naj bi potrebovali lisice za žensko, niso utemeljili. Potem ko je imela okove na rokah, so ji ukazali, naj gre zopet dol. Spodaj se je tik do vrat pripeljal VW-kombi (da nihče ne bi videl, da so dali ženski okove). V avto je prisledlo še troje policistov. Ko je hotel vstopiti še četrti, je eden od njih le pogruntal: „Danke, drei sind schon genug!“ Odpeljali so jo nato na žandarmerijsko postajo v Sinčo vas, kjer so ji odvzeli torbo. Nato so jo zaprli v celico v hram, katerega je „krasilo“ mnogo pajčevin ter — osrana blazina. Čez pol ure so pripeljali tudi Janka Tischlerja. Ko so jo popoldne zasliševali, so rekli drug k drugemu: „Schaut's euch das Freulein gut an!“ Pozneje, ko je dobila torbo nazaj, je opazila, da so prevohunili vso vsebino ter potni list. Janko Tischlerju se niso upali dati lisic, ker so se očitno bali očeta-odvetnika.

Nato so sledile aretacije druga za drugo: vedno je žandarmerija prišla enega ali dva, nikoli ne po več. Docela nelogično je torej izjavljanje zastopnikov oblasti, da so začeli slovenski mladinci z brkami ter drugimi fizičnimi napadi. Kaj bo storil en sam, če je okoli njega deset ali več policistov? Nasprotno pa so se tako imeno-

vani varuhi javnega reda z največjim veseljem kar v tropih spravili na enega ali dva. Slike so zgovorne priče brutalnega postopanja. No-beden od številnih fotografov ni videl agresivnega Slovenca, tem bolj enostransko agresivna pa je bila zaradi tega policija. Aretirane fante in dekleta je popolnoma po nepotrebnem, iz golega sadizma vlekla za lase, jih brcala in mučila, da so kričali. Heimatdienstovska drhal pa je še bodrila pobesnele žandarje.

Zgovoren primer takega postopanja je aretacija mladega črkostavca Milana Blažaja, blagajnika SAK. Pri bencinski črpalki onkraj ceste je imel v rokah letake. Eden od udeležencev prireditve v kárntneranzugu mu je prisilil brez vsakega povoda klofuto. Namesto da bi žandarmerija prijela človeka v rjavi obleki, je zagrabil Blažaja (ki izgleda vse prej kot krepak pretepač), mu zvala roke na hrbet (glej slika na 8. strani) ter ga ozmerjala „Dreckschwein, du Sau du!“ (Zastopniki varnostnih organov so v okviru tiskovne konference trdili narobe, namreč da so bili Slovenci tisti, ki so zmerjali).

ŽANDARMERIJA: „DAS NÄCHSTEMAL KRIEGST EINEN GENICKSCHUSS!“

Udeleženci zborovanja so ploskali k ravnanju žandarmerije ter vpili: „Machts lhn hin, den Taifl!“ Ko je žandarmerija imela Blažaja v občinski hiši, mu je eden od žandarjev rekel: „Das nächstmal kriegst einen Genickschuß!“

(Blažej je, kakor tudi vsi drugi, o katerih govori to poročilo, pripravljen ponoviti svojo izjavo tudi pod prisego; op. ur.). Tudi njega so spravili v okove. S šestimi drugimi so ga v kombiju spravili v Sinčo vas. Med njimi je bil Mirko

Messner, s katerim so še posebej nečloveško ravnali. Messnerja so aretirali, ko je stal na pločniku in se ni hotel umakniti, ker se kot svoboden državljani more gibati na javni prireditvi. Policija je to interpretirala kot „Widerstand gegen die Amtsgewalt“ ter kot v ostalih primerih postopala z „najmilejšimi sredstvi“. „Najmilejša sredstva“ so zaveda presoje posameznega uradnika. Uradniki so bili očitno mnenja, da ni milejšega sredstva od omenjenih brutalnih in sadističnih izgrediv.

NORČEVANJE ŽANDARJEV NAD SLOVENŠČINO

Pri zaslišanju so se žandarji norčevali iz imena Blažej, ker ga niso znali napisati („Im Dajtschn gibts so wos nit; a so a schöna dajtscha Nome“). Razen tega so mu svetovali, naj se poslužuje le nemščine pri zaslišanju („So san's schneller draußen“). Tolmač ni znal ne prav slovensko in ne prav nemško. Poklic „črkostavec“ je prevedel z vsemi mogočimi oznakami, m. dr. z „Buchhalter“. Blažej je moral korigirati celo tolmača.

Maturant Einspielerjeve (!) gimnazije Bernhard Perchinig iz Celovca je postal žrtev policijskega nasilja kljub temu, da je na tozadevno vprašanje izjavil žandarjem, da gre prostovoljno z njimi. Zakaj so ga hoteli aretirati? Stal je blizu nekega tajnega policista, ki je imel pri sebi sprejemnik, ki pa je bil precej glasen, tako da ga je slišal Perchinig. Toda to ni bila njegova krivda. Iz policijske centrale so posamezne varnostne organe vedno znova — za vsakogar slišno — opozarjali na nosilce sprejemnikov, naj ne sprejemajo „mit Lautsprecherstärke“. Tajni policist je nato Perchinigu ukazal, naj se oddalji. Perchinig mu odgovori, da stoji na javnem zemljišču. Ko je hotel maturant videti izkaznico polici-

sta, je le-ta v odgovor priklical dva žandarja, ki sta ga s silo odpeljala. Perchiniga so zaprli v Dobrli vasi, skupno s štirimi drugimi. Ko so zahtevali pravno informacijo, so to žandarji odklonili, češ da mora priti policijski jurist. Dvema drugima, Reinhardt Lobeju ter Karlu Hobelu, so šele v celici odvzeli lisice (oba so brutalno aretirali in davili že pred Perchinigom).

„ARETACIJA BREZ POVODA“

Pri zaslišanju so ga vprašali, če so načrtovali na sejah Solidarnostnega komiteja bombne atentate. Ob koncu zaslišanja so ga vprašali, če je govoril resnico. V tem primeru, to je priznala tudi žandarmerija, ne bi bilo povoda za aretacijo. Perchinig je odgovoril z „da“, nakar se mu je žandarmerijski komandant opravičil za dolgotrajno aretacijo (do 17.30). Dobil je odgovor, da opravičilo ne koristi preveč.

Proti koncu Feldnerjevega govora sta dva mlada koroška Slovenca študenta Dušan Schlapper ter Janko Malle razprostrla transparent z dvojezičnim geslom „Skupno proti neonacizmu“. Kraj tega dejanja: pred občino, torej dosti oddaljeno od prostora zborovanja. Brez vsakega opomina — kar bi bila dolžnost varnostnih organov tudi v ostalih primerih, kjer bi sumili nekaj, kar jim ne bi spadalo v koncept — so se lotili Janka Malleja. „Den hab' ma schon lang auf der Listen“ se je glasil krik žandarjev. Brez da bi jim Malle kaj storil (držal je le transparent na eni strani) ga je napadlo pol ducata žandarjev. Kar teplo so se, kdo ga bo bolj brutalno znal prijati. Prijeli so ga na vseh štirih, razen tega za lase ter za hlače ter ga gnali — z obrazov jim je žarelo sovraštvo — v splotje žandarmerije.

(Dalje na 5. strani)

Laži, izmikavanja, absurdi

(Nadaljevanje in konec)

Tudi nezadovoljstva nad ukrepi vlade ne morejo člani sosveta izpričati na učinkovit način. Če bi na primer član sosveta iz protesta zoper kakšen ukrep abstinal, ga lahko vlada po trikratnem izostanju zamenja. Fiktivno naj bi imeli predstavniki manjšine veliko vlogo, saj bi jih naj bilo za pol sosveta in še predsednika naj bi imeli. Toda to lepozveneče določilo se razvodi v manj kot nič, ko zvemo, da ima vlada proste roke pri izbiri članov sosveta. Vlada lahko toliko časa zavrača predloge manjšine, dokler ne sestavi takega sosveta, ki ji bo všeč in ki ji ne bo delal „toliko preglavic“, kot so ji na primer doslej delali koroški Slovenci v kontaktnem komiteju.

postavili samo v nekaterih raztresenih naseljih (čl. 12/1—2), čeprav 7. člen govori o tem, da morajo biti ti napisi v sodnih ali upravnih okrajih s slovenskim, hrvaškim oziroma mešanim prebivalstvom. Pa tudi za te napise ni gotovo, da jih bodo postavili. Iz pojasnil k zakonu o narodnostnih skupinah je razvidno, da bo postavitve dvojezičnega napisa odvisna pravzaprav od tako imenovanih „drugih pravnih predpisov“. Torej: če bi bil napis npr. v neskladju s cestnoprometnim redom, ga ne bodo postavili... Ali pa bo tako postavil napis res stal ali ne, bo seveda odvisno od nemškonalnih skrajnežev, kakor kažejo izkušnje iz leta 1972: tako kot v zakonu iz leta 1972, tudi v tem novem zakonu ni predvidenih nikakršnih kazni za morebitne podiralce tabel, pa tudi ne za kršitelje drugih določil zakona o narodnostnih skupinah!

URADNIKOM NI TREBA RAZUMETI

Pri drugem izredno pomembnem vprašanju, vprašanju sodnega jezika, se zakon izgublja celo v absurdih. V njem najdemo določilo, ki dopušča „dialog nemih“, kot je na majskem ljubljanskem posvetovanju ugotovil dr. Janko Pleterski; na drugi strani pa uza-

konjuje tudi določilo, da nihče od deželnih uradnikov ne bo kaznovan, če bo uporabljal jezik manjšine v stikih z njo. Na Gradiščanskem in Koroškem to pomeni, da nihče ne more biti kaznovan, če spregovori v drugem uradnem jeziku dežele. (!) Tako določilo je prišlo v zakon zato, razlagajo avstrijski zakonodajalci, da rabe jezika manjšine ne bi šteli za kršenje ustave, ki določa, da je uradni jezik v Avstriji nemški...

Zakon ne predvideva, naj bi vsi uradniki na za to določenih uradih obvladali jezik manjšine. Tudi na vseh „dvojezičnih“ uradih jih ni pričakovati, pojasnjuje vlada. To naj bi opravičevalo objektivna dejstva, ker pač toliko takih uradnikov ni. Nihče pa se ob tem ne sprašuje, kaj je uradna Avstrija v vseh letih, kar velja državna pogodba, storila, da bi se tako stanje izboljšalo in da bi bil lahko na vseh „dvojezičnih“ uradih vsaj en uradnik, ki bi znal jezik manjšine. Toda kljub temu, da uradnikov, ki bi obvladali jezik manjšine, ne bo, poslovanje „potekalo nemoteno“. Zakon namreč predvideva, da se v primerih, ko urad nikakor ne more uresničiti določil po dvojezičnem ustnem sporazumevanju (čeprav lahko pritegne tolmača ali prosi za primerne človeka iz drugega urada in čeprav mora stranka prej najaviti, da bo govorila v jeziku manjšine) lahko upo-

rabijo pri takih stikih tudi pomožna sredstva sporazumevanja (čl. 15/3). To pa lahko pomeni, da se bosta stranki sporazumevali z lističi, kjer bodo napisana vprašanja in odgovori. Uradniku torej ne bi bilo treba spregovoriti niti besede s stranjo, ta pa bi obkrožala pravilne odgovore: „dialog nemih“...

Da bi „dvojezičnemu uradu“ olajšal „jezikovne težave“ je zakon o narodnostnih skupinah predvidel za manjšine še bolj diskriminacijsko določbo. Člen 13 v drugem odstavku namreč določa, „da se nihče ne sme izogniti uradnemu postopku uradno delujočega organa, niti ne sme odkloniti njegove zahteve samo zato, ker ta uradni postopek ni bil izveden v jeziku manjšine“. O kakršnemkoli statusu slovenščine in hrvaščine kot uradnega jezika, kot ga določa 7. člen, torej ni govora. Oba jezika, ki bi morala biti v sodnih ali upravnih okrajih s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom dopuščena dodatno k nemškemu kot uradna jezika, ostajata še naprej na ravni pomožnega jezika, kar je spet očitno kršenje določil državne pogodbe.

NITI BESEDE O ŠOLSTVU

Naj opozorimo še na eno značilnost zakona o narodnostnih sku-

pinah, ki hkrati kaže, kako si Avstrija predstavlja pospeševanje in zaščito manjšin. O tako važnem področju v življenju manjšine, kot je šolanje v materinem jeziku, v zakonu ni niti besede! V veljavi je ostal zakon v manjšinskem šolstvu iz leta 1959, ki ga je manjšina odklonila in ki je uzakonil protizakonito ukinitve obvezne dvojezične osnovne šole na Koroškem. Ta zakon je torej po mnenju zakonodajalca dovolj dober, da lahko ostane v veljavi. Očitno računajo s tem, da bodo po preštevanju slovenske manjšine na Koroškem lahko uresničili pogoj, ki so ga postavili že ob sprejemanju zakona leta 1959, pogoj, po katerem bo šele preštevanje manjšine pokazalo, kje naj se zakon izvaja... Zakona imata torej protimanjšinski značaj in kršita določila državne pogodbe o Avstriji iz leta 1955. Z njima naj bi Avstrija, tako vsaj zatrjuje, „v celoti in še čez“ izpolnila črko in duha 7. člena. Pri tem pa zakonodajalca ne motijo protesti prizadete manjšine in Jugoslavije kot sopolisnitve državne pogodbe o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije. Že tako slabo narodnostno vzdušje na Koroškem zakona še poslabšujeta, iz njune vsebine in namena pa je razvidno, da manjšini na Koroškem, Stajerskem in Gradiščanskem nista deležni tiste manjšinske zaščite, ki jima je zagotovljena v 7. členu državne pogodbe in zaradi katere je Jugoslavija privolila v sklep velesil o nesprejemljivosti in nedotakljivosti njenih meja.

Dušan Nečak

NIHČE NE BO KAZNOVAN

Vprašanje topografskih napisov je bilo na Koroškem že v preteklosti eno najbolj spornih. Poskus njegove delne uresničitve pa je vsej svetovni javnosti pokazal, v kakšnem okolju žive koroški Slovenci. To okolje se do danes ni spremenilo, pa tudi avstrijske oblasti niso ničesar storile, da bi se. Tako kot v zakonu iz leta 1972, najdemo tudi v zakonu o narodnostnih skupinah določila, ki govorijo, da bodo topografske napise

Pismo bralca:

DRAGEMU UČITELJU HERMANU VELIKU IN SOUČENKI ROZIKI V SLOVO

Veliku in součenki Roziki v slovo! Boleče je odjeknila v nedeljo, 1. avgusta, ko smo se odpravljali k sv. maši, prežalostna vest. Naš učitelj je mrtev. Danes v jutranjih urah se je preselil v večno domovino. Zajokali smo brez izjeme vsi. Žalost se je naselila v koške grupe, brezmejna žalost med njegovimi domačimi. Komaj dobre tri tedne počitnic. Vidimo Vas, kako ste se jokali z nami ob odprti jami, kamor smo položili belo krsto naše majhne součenke Rozike, ki se je drugi dan počitnic zastrepila pri nabiranju jagod.

Kako smo Vas imeli radi, kako Vas bomo pogrešali. Niste bili samo učitelj, temveč tudi najboljši prijatelj. Kako ste zaživel kot vnet športnik z nami, kadar smo se poskusili v nogometu. Žal, ni nam bilo dosti mar, če je Vaša soproga Marta obesila perilo blizu našega igrišča. Neštetokrat se nam je iztirila žoga in napravila ne ravno zaželen pečat na njeno skrbno oprano perilo.

Ko smo se zadnji dan, nekateri za vedno poslavljali od šole, ste nam stisnili roko v slovo in dejali: „Še vam bom pomagal, če me boste kdaj potrebovali v življenju. Se vedno se lahko oglasite.“

A danes! Vaš tihi dom je tam pri cerkvi pod Košuto v Selah. Tam spi nevzdravno spanje tisti, ki se je toliko žrtvoval za nas, kateremu smo dolžni toliko zahvale.

Ovenelo bo cvetje, posuto iz ljubezni na Vaš prerani grob. Dogorele in ugasnile bodo sveče, prižgane Vam v poslednje slovo. Ostal nam bo le še Vaš grob, katerega bomo radi obiskovali, in naj bi v srcih mladine ne ugasnila ljubezen do tistega, ki nam je toliko dobrega storil.

Minile bodo šolske počitnice. Spet bomo hiteli otroci v šolo. Le majhna Rozika ne bo več pešačila, dan za dnem, dolgo pot po strmih bregovih. Moral bo priti drug učitelj, ki bo stopil na Vaše prazno mesto. Vas — nepozabni — ne bo nikdar več v razred. Prosim oba tam v nebeški domovini Vsemogočnega, da bi nam poslal še veliko takih učiteljev, ki bi stali kot hrast v viharju in se upali storiti še veliko dobrega za naš slovenski rod. Blag Vam spomin!

Hvaležni šolarji na Kotu

25. sejem ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

nica. Ta mizarski obrat je opremljen z najmodernejšimi stroji. Velesejmska posebnost bo tudi naprava za drobljenje in sežiganje drevesne skorje. Veliko zanimanja bo brez dvoma prav tako vzbujala naprava za uporabo sončne energije pri ogrevanju vode v plavalnih bazenih.

Tudi letos ne bo manjkalo posebnih razstav. To so: KELAG, Avstrijske dravske elektrarne, Delavska zbornica, jugoslovanski in italijanski paviljon (posebej še tržaško pristanišče), razstava kuhinj in končno „125 let Koroške zbornice za trgovino, obrt in industrijo“; posebno zanimiva bo tudi razstava in žive oddaje Avstrijskega radia in televizije (letos prvič!).

Omenimo naj še, da so se letos razstavljalci še posebej zanimali za udeležbo in da jih razstavljalci 1600 iz 30 držav — zares mednarodna udeležba! V okviru tega velesajma vzbujata vsako leto vedno večje zanimanje dve prireditvi, ki sta postali že mednarodnega značaja: zborovanje evropskih lesnostrokovnih časnika — letos že štirinajsto — in pa mednarodni lesni simpozij; letos je že sedmi in njegova tema razprav se glasi: „Sodelovanje v gozdnem in lesnem gospodarstvu“.

Sele odete v žalost

Nenadna smrt župana Selske občine Hermana Velika je poklicala vsem v spomin besede največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna: „Dolgost življenja našega je kratka, kaj znancev že zasula je lopata. Odprta noč in dan so groba vrata, al' dneva ne pove nobena prat'ka!“ Dneva njegovega odhoda v večnost ni napovedala nobena pratika. Do zadnjega trenutka življenja je ustvarjal, hotel biti vsem vse, razdajal se je v skrbi za slovensko skupnost na Koroškem kot vzoren učitelj, pedagog, kulturni delavec in naposled kot župan selske občine. Gotovo je tudi ta posel terjal od njega premnogotere moči in energije, saj je tudi njegova zasluga, da Sele leta 1973 niso bile priključene Borovljam. Bil pa je tudi od svoje mladosti velik ljubitelj športa. Tako je kot podpredsednik SAK še v soboto 31. julija sprejel na Ljubelju nogometni moštvi Olimpije in Mercatorja iz Ljubljane in ju spremljal do Globasnice. Tam ga je zadela možganska kap. Takoj so ga odpeljali z rešilnim vozom v celovško bolnico, kjer je v nedeljo, 1. avgusta 1976, ob štirih zjutraj umrl.

Vest o njegovi nenadni smrti je vse, ki so ga poznali, pretresla do dna duše. Strašno je odjeknila v srcih, ki so ga cenili in spoštovali.

Letovanje na Kališah

Otroško srečanje na Kališah v Selah — to sta dva počitniška tedna, eden za dekleta, drugi za fante, v starosti od približno 8 do 12 let. Dva tedna, ki ju otroci iz vseh dolin Južne Koroške oblikujejo z voditeljicami in voditelji ter kuharicami s svojo fantazijo in ustvarjalnostjo. Cilj tega letovanja za otroke je, da doživijo skupnost z enako starimi iz drugih krajev, skupnost, ki se sama oskrbuje, odkriva in spoznava. Letos je bilo letovanje od 25. 7. do 1. 8. za dekleta in od 1. 8. do 8. 8. za fante. Inicijator in glavni realizator tega letovanja, ki je bilo letos že devetič izpeljano, je Peter Sticker, provizor na Pečnici. V sodelovanju z družino Olip, pd. Uznikovo v Selah, ki daje vsako leto svojo Kališnikovo hišo zastoj na razpolago, Katoliško mladino ter raznimi kaplani in župniki, omogoča otrokom zelo zanimivo in ugodno počitniško letovanje (prispevek za posameznega otroka znaša samo 200.— šilingov).

Vse kuharice in voditeljice/voditelji pa opravljajo svojo nalogo zastoj. To leto so oskrbovali Mili Cvelč, Milka Olip, Hanca Gotthard, Barbara Markitz, Sabina Kresnik, Nanti Olip, Martin Pandel, Miha Zablatnik in Peter Sticker.

Ta način počitniškega letovanja, ki je edinstven na Koroškem, bi bilo vredno bolj podpirati, kar bi omogočilo organizatorjem razširitev tega projekta.

Eden od navzočih fantov poroča, kako je preživel en teden na Kališah: Nervozno sem čakal v nedeljo, 1. avgusta 1976, doma na mojega brata, ki naj bi me zapeljal v Sele. Končno je bilo tako daleč. Na teden v Selah sem se že zelo veselil. Ko sva prispela tja gor, sem bil prvi. Pripravil sem si posteljo in čakal na ostale fante.

Ko smo bili vsi skupaj, smo se razdelili v pet skupin: Vikingi, Mukufuks, Atila (to smo bili mi), Bufalo Bill in Faloti. Faloti so prišli sele v ponedeljek. Kuhali pa sta zelo dobro dve mladi kuharici.

V ponedeljek dopoldne smo šli na Milčinski vrh. Dve uri smo ho-

In teh je bilo veliko. Saj je bilo ime Herman Velik znano po vsej južni Koroški in še daleč preko meje, posebno v pobrateni občini Škofja Loka. O vsem tem zgovorno priča veličasten pogreb, kakršnega Sele že dolgo niso doživele. Nešteta množica ljudi (nad 3000) se je kljub slabemu vremenu zbrala pred občinsko sobo, da bi od priljubljenega župana, rodoljuba in politika vzela poslednje slovo. Med udeleženci pogreba je bil deželni glavar Wagner, nadalje okrajni glavar dr. Marko, tretji predsednik koroškega deželnega zbora Josef Guttenbrunner, skorajda vsi župani iz bližnje in daljne okolice. Prav tako vsi vidni predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev, šolski nadzornik dvojzčnih šol Rudi Vovk, cela vrsta učiteljev in nenazadnje zastopniki kulturnih, športnih in šolskih organizacij na južnem Koroškem. Pogrebne obrede je vodil ob številni udeležbi duhovščine prelat Aleš Zechner. Pogreba se je udeležila tudi številna delegacija iz pobratene občine Škofja Loka ter gasilci iz Trziča. Vsi govorniki so pokojnika slikali kot vzornega človeka. Zastopnik občinskega sveta nadsodnik Anton Hribernik ga je označil kot delavnega in nadvse vestnega župana, ki se nikoli ni zadovoljil s polovičarstvom,

dili, da nam je tekel pot z glave. Zmatrani smo se vrnili k južini. Popoldne pa smo igrali nogomet.

Prvo noč smo dobro spali. Drugi dan smo igrali med dvema ognjema in nogomet. Najhujše pa je bila jutranja telovadba.

Vsaka skupina pa je morala tudi nekaj delati: pometati, servirati, pomivati, naprej moliti, rože nabirati, drva nositi, hoditi po življenjsko hrano.

V sredo smo imeli nogometni turnir. Prvi so bili Faloti, mi pa smo biti četrti. V četrtek smo hoteli iti na Obir. Ob petih zjutraj je bilo še jasno, ob sedmih pa je že deževalo. Cel dopoldan smo se dolgočasili. Popoldne pa smo igrali skupne igre.

V petek smo šli na Obir. Zgoraj je gospod Sticker vsakega, ki še ni bil zgoraj trikrat udaril na zadnjico. Potem pa smo pekli in jedli klobase in krompir. Še nikoli ni dišala klobasa tako dobro. Potem pa smo igrali obirsko gasilnico. Jaz sem kar trikrat spustil mojo vodico v oglje. Zvečer ob pol osmih smo še šli na sprehod. Naslednji dan smo spali do pol devetih.

V soboto pa je bila olimpiada. Olimpiada je vsebovala vse vrste tekem. Zvečer pa smo vžgali še kres. Dolgo smo sedeli okoli ognja. V nedeljo pa sem se odpeljal domov sele po južini. Dolgo se bom še spominjal na teh lepih sedem dni.

Hanzi Rehsman, Vetrinj

Brutalen nastop žandarmerije ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

● Trije fotografi so bili priča te-
● ga postopanja. Ko je Bernd
● Czechner (Foto Trenkwaldler)
● tekel proti prizorišču žandar-
● merijske agresije, je neki mla-
● di žandar stegnil nogo z name-
● nom, da bi se novinar fotograf
● spotaknil. Vendar naklep ni
● uspel. Fotografu Helmutu War-
● muthu je eden od policistov
● hotel iztrgati iz rok kamero.
● Warmuth je padel, vendar je
● kamero obdržal, akoravno lah-
● ko poškodovan. Eden od do-

ampak je vse posle opravil z natančno doslednostjo. Prav tako je direktor ljudske šole v Selah Janko Jaklitsch podčrtal, da je bil pokojni učitelj z dušo in srcem in da se je tudi v izvenšolskem času zavzemal za mladino. Oficialni govorniki s strani dežele in stranke pa so predvsem poudarjali, da Koroška s smrtjo Hermana Velika izgublja človeka, ki se je zelo trudil za sožitje med narodoma na Koroškem, ki je vedno znal izravnati in uglediti nasprotja, ki pa pri tem nikoli ni zatajil svoje narodne pripadnosti. Vse to priča o tem, da si je rajni Herman Velik znal pridobiti tudi med nemškogovorečimi sodeželani mnogo prijateljev in somišljenikov. Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter je pokojniku izrekel prisrčno zahvalo za njegovo požrtvovalno delo v prid slovenski narodni skupnosti na Koroškem, pri kateri zapušča njegova nenadna smrt globoko vrzel, ki jo bodo občutili vsi koroški Slovenci.

Od pokojnega narodnega delavca se je v imenu Narodnega sveta koroških Slovencev poslovil v kratkem nagovoru poslevedeči podpredsednik Ignac Domej.

Slovo pred občinsko hišo sta olepšala z ubranim petjem oktet „Jelovica“ iz Škofje Loke ter moški zbor SPZ pod vodstvom Foltija Hartmana. Nato se je vila dolga procesija skozi vas do cerkve, kjer je bila maša zadušnica. Med procesijo pa so igrali godci društva „Stahlklang“ iz Borovelj žalostinke. Evharistijo je ob somaševanju desetih duhovnikov opravil prelat Aleš Zechner, pel pa je mešani selski zbor županu in učitelju v slovo. Po sveti maši je tudi ponehalo deževati, tako da so lahko vsi udeleženci pogreba prisostvovali obredom ob odprtem grobu. Ob pretresljivi deklamaciji šolarjev na Kotu, ki niso izgubili z ravateljem Velikom samo učitelja, temveč tudi pravega očeta in prijatelja, je postalo solzno marsikatero oko. Do dna duše segajoče besede slovesa je svojemu prijatelju učitelju in kulturnemu ustvarjalcu posvetil pesnik Valentin Polanšek, ki ga je s pokojnikom povezovala skupna mladost.

Na koncu pa sta zapela še oktet „Jelovica“ in selski moški zbor. Stali smo ob grobu v sveti tišini, občutili smo grenko žalost, v katero je bila ta dan odeta selska občina in preko nje vsa južnokoroška srenja. Zavedali smo se, da polagamo k zadnjemu počitku moža, ki ga bo le težko nadomestiti. Kdo ga bo nadomeščal kot skrbnega družinskega očeta? Kdo kot vestnega učitelja? Kot kulturnega ustvarjalca in zvestega sina svojega naroda? Kdo ga bo nadomeščal kot župana v Selah?

Ženi Marti in otrokom, ki bodo najhujše občutili izgubo družinskega očeta, izrekamo naše iskreno sožalje! Naj se odpočije od svojega truda v miru selskega pokopališča!

Ivan Olip

PRIREDITVE

25 LET SEDLCE

Ob 25-letnici posvetitve cerkvice na Sedlcu, bo letos 22. avgusta slovesen shod, s pranganjem in dvema božjima službama.

Začetek: ob 8.00 prva sv. maša, ob 9.30 druga sv. maša in slovesno pranganje.

● Po bogoslužni slovesnosti koncert Marijinih pesmi, poje selski cerkveni zbor; vabljeni pa so tudi sosedni zbori.

● Za okrepčilo (hrano in pijačo) bo poskrbljeno!

Prisrčno vabljeni!

TRADICIONALNI IZLET

Smer: Borovlje — Ljubelj — Ljubljana — Novo mesto — Pletarje — Rimske toplice — Trbovlje — Kamnik — Kranj — Borovlje

Prireditelj: SPD „Borovlje“

Čas: nedelja, 5. 9. 1976 — odhod: 5.30 zjutraj — avtobusna postaja Borovlje
Prijave sprejema: Andrej Wieser, Hauptplatz 9, 9170 Borovlje

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Trta“ v Žitari vasi

Kraj: Rutar, v Žitari vasi

Čas: nedelja, 15. 8., ob 20. uri
Sodelujejo: Moški zbor SPD „Trta“ iz Žitare vasi
Mešani zbor SPD „Danica“ in Trio „Korotan“ s pevci iz St. Vida v Podjuni

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu

Kraj: Bilčovs, gostilna Miklavž

Čas: sobota, 14. 8., ob 20. uri
Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple Mešani in moški zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa
Po sporedu prosta zabava.

Igra: Instrumentalni ansambel iz Trziča

OBČNI ZBOR IN DRUŽABNO SREČANJE

Prireditelj: Zveza slovenskih izseljencev v Celovcu

Kraj: Bilčovs, gostilna Miklavž

Čas: nedelja, 29. 8., ob 14.30

DOM v TINJAH

POTOVANJE NA DUNAJ

Ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti v prestolnici naše države

od ponedeljka, 6. 9. 1976 do sobote, 11. 9. 1976

Proga: Celovec — Seckau — Mariazell — Lilienfeld (ogled razstave: 1000 let Babenberžani) — Dunaj — Eisenstadt — obisk hrvaških krajev — Gradec — Celovec.

Na Dunaju: 4-dnevni program:

En dan bo posvečen obisku krajev, ki so pomembni za slovensko zgodovino in kulturo.

Cena: 1860.— šil. V tej ceni je vključen poln penzion na Dunaju. (Prenočišče blizu stolnice sv. Štefana), vožnja, vse vstopnine in napitnine ter skupinska slika.

Prijave sprejema: Dušnopastirski urad do 28. avgusta 1976, telefon: 0 42 22 / 85 3 48.

Število je omejeno. Prosimo za čimprejšnjo prijavo! Prijavitelcem dopošljemo točnejši spored.

KONSUM

Auf der

Klagenfurter Messe 1976

KONSUM-MÖBELAUSSTELLUNG

in der Stadthalle (Gang 1)

MESSE - TIEFPREISANGEBOTE

Wohnzimmerschrank „Kärnten“ echt Nuß furniert **nur 9.980.-**
300 cm lang mit großem Hängeteil-Hausbar-Glasvitrine-Beleuchtung

Gästezimmer - Rustikal Eiche furniert, gebeizt, bemalt. 1 Kasten - 2 Betten - 2 Nachtkästchen **nur 5.980.-**

KONSUM-MESSESTAND HALLE 16 (im Vergnügungspark)

Wir bieten:	Speisen:	Getränke:
	Gegrillte Hühner,	GÖC-Weinspezialitäten,
	Frankfurter, Krainer,	CIRKEL-Kaffee,
	Bratwürste,	alkoholfreie und alkoholische
	Aufschnitte, Mehlspeisen	Getränke aller Art
	u. a. m.	in reicher Auswahl!

Wir bitten um Ihren geschätzten Besuch!

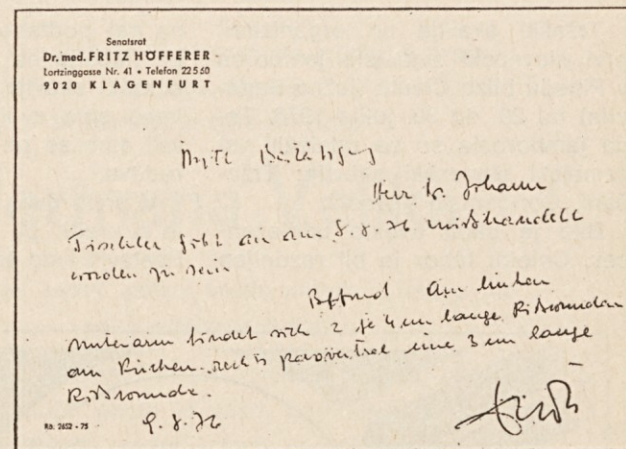
Nach Ihren Messebummel besuchen Sie bitte den

GROSSMARKT Klagenfurt Rosentalerstraße
Keine Mittagssperre ☐ 200 PKW

EIN BESUCH LOHNT SICH!

Izgleđajo najmilejša sredstva žandarmerije takole?

Zdravniški atest odvetnika dr. Janka Tischlerja. Vsekakor edinstven primer, da so se varnostni organi spozabili celo nad odvetnikom. Kaj bi se zgodilo z njim, če ga nato ne bi spoznali, se da le slutiti. Po zakonu imajo varnostni organi nalog, da postopajo tako, da uporabljajo najmilejše sredstvo. Rezultat policijske miline vidite na zgornji sliki.

Brez besed

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Obiščite nas na velesejmu v paviljonu

Agrotaria Koper

KMETIJSKO-PREDELOVALNI ZADRUŽNI KOMBINAT — KOPER/CAPODISTRIA — SLOVENIJA

- Prvovrstna izbrana črna in bela istrska vina
- pršut, ovčji sir in specialitete na žaru
- morske ribe in žabje krake

Sele: prvi nogometni turnir

V nedeljo, 8. avgusta 1976, je organiziral nogometni klub DSG Sele svoj prvi nogometni turnir. Sodelovala so moštva: Slovenski atletski klub, DSG Borovlje, DSG Ledince in selsko moštvo.

SAK — DSG Ledince 2:1 (0:1)

Za prvo tekmo sta bili izžrebani moštvi SAK in Ledince. Pričakovati je bilo višjo zmago SAK, a igra je pokazala drugače. Brez Marjana Pandel, ki je srce slovenskega moštva, in je sedaj na dopustu, se igralci SAK skoraj do konca igre niso znašli. Tako je vodilo moštvo iz Ledince (enajstmetrovka) skoraj do konca 1:0. V zadnjih minutah pa se je Slovenskemu AK vendarle posrečilo izenačiti in nato povesti na 2:1. Gole sta dala Zablatnik in Waldhauser. Dobro se je izkazal tudi 2. vratar SAK Janko Malle, ki je igral namesto poškodovanega Betona.

DSG SELE — DSG BOROVLJE 0:1 (0:0)

Selani so imeli sicer več od igre, a možnosti, ki so jih imeli zadosti, niso znali izrabiti. Kazalo je, da

se bo končala igra neodločno. V nesrečo Selanov pa je v zadnji minuti odbil eden od njih tik pred vrati žogo z roko. Borovlječani so enajstmetrovko izkoristili in zmagali 1:0.

DSG SELE — DSG LEDINCE

Igro za 3. in 4. mesto na turnirju so Selani odločili zase. Bili so boljše moštvo in zaslužen zmagali z 2:0.

SAK — DSG BOROVLJE 0:1 (0:0)

Za 1. in 2. mesto na turnirju sta se borili moštvi, ki bosta v nedeljo, 22. avgusta, na Košatovem igrišču otvorili boj za točke v novi sezoni. Igra je bila zelo trda. SAK je imel sicer več možnosti, ni jih pa znal izkoristiti. Pri izrabljanju možnosti so bili Borovlječani bolj konsekvantni in zato so tudi zmagali. S tem so zasedli pred SAK prvo mesto na turnirju. Pri vseh tekmah so se navzoči spomnili v minuti molka pokojnega Hermana Velika. Prvič je SAK predstavil tudi svojega novega trenerja.

Slovenski zamejski skavtski jamboree

Tržaški skavtje so organizirali prvi slovenski zamejski jamboree v Pinedu blizu Clauta (južna Furlanija) od 20. do 30. julija 1976. Tega jamboreeja so se udeležili vsi zamejski slovenski skavtje: Tržičani, Goričani in Korošci.

Bilo je okoli dvesto udeležencev. Celotni tabor je bil razdeljen

na pet podtaborov, vsak podtabor pa nadalje na vode. Mi slovenski koroški skavtje smo bili podtabor. Imeli smo svoj program, vključevali smo se pa tudi v skupne prireditve.

V prvih dveh dneh smo postavili in si uredili po skavtsko naš tabor. Postavili smo šotore, zgradili vhod,

oltar, ograjo, stranišče. Z kuhinjo je bilo mnogo dela: Streha, shramba in ognjišče. Edini v celotnem taboru smo še uporabljali za kuhinjo drva. Imeli smo dva izleta. Šli smo na bližnji grič Col dei Piais. Drugič pa smo si ogledali dvanajst kilometrov oddaljeno nasele Barcis. Na poti iz Barcisa je

začelo močno deževati. Do kože premočeni smo se vrnili. Ker pravijo, da je proti prehladu dober „štamplej“ žganja, je dobil vsak vsaj požirek tega naravnega zdravila. Rezultat je bil viden, nobeden se ni prehladil.

Vsak podtabor je vsak dan sprejemal vode drugih taborov in se

vključeval v njihov program. To je bila priložnost, da smo se med seboj seznanili. Pri športni olimpiadi pa so sodelovali vsi. Na programu so bile sledeče discipline: Met petkilogramske krogle, tek na sto metrov, tek štafete štirikrat sto metrov, skok v višino in skakanje (Dalje na 7. strani)

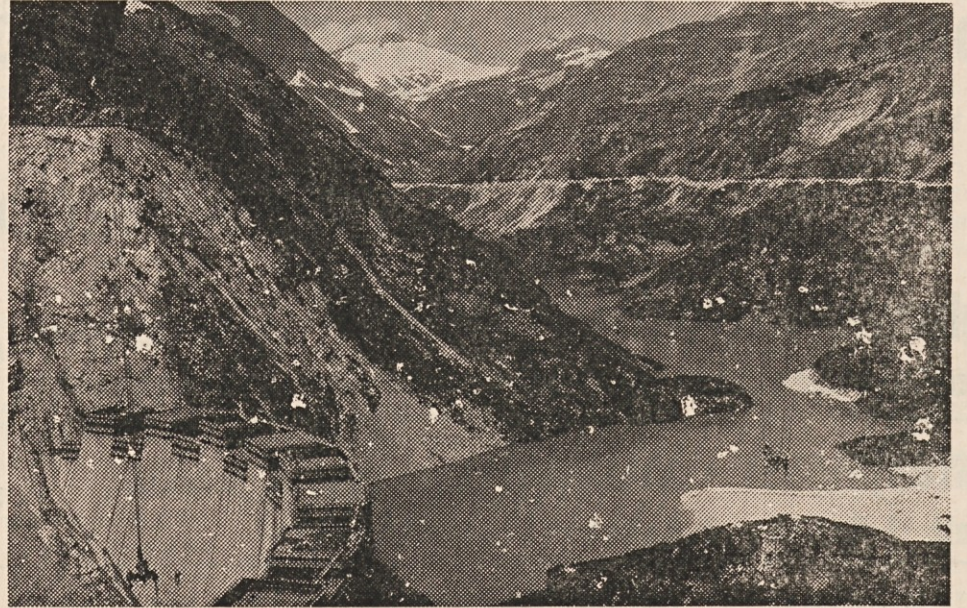
kelag

Strom und

medizin

SONDERAUSSTELLUNG
DER
KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS-AG
IN ZUSAMMENARBEIT MIT DER ÄRZTEKAMMER
FÜR KÄRNTEN.
IM KELAG-PAVILLON
AUF DEM FREIGELÄNDE DER KÄRNTNER MESSE —
ÖSTERREICHISCHE HOLZMESSE.

STROM FÜR ALLE

MALTA

Diese Speicherkraftwerksanlage mit einer Jahreserzeugung von 1,3 Milliarden kWh wird bereits zur Jahreswende 1976/77 Strom liefern und 1978 vollendet sein

Sonderschau im ÖDK-Messepavillon

ÖSTERREICHISCHE DRAUKRAFTWERKE

Aktiengesellschaft Klagenfurt

IVAN CANKAR:

15

Na klanec

Mati je preklinjala njega, ki jo je ostavil samo, preklinjala ga je in da ljubila, kakor nikogar drugega na svetu. Ljudje so ji povedali, da se je poročil in takrat je ugasnila ljubezen — mislila je dolgo časa, kako bi se pritihotapila k njemu in bi ga porezala z možem po obrazu, zato da bi ga ne marala nobena več... Sovražila je tudi Francko, otroka, ki je bil ves plah in zbehan, ker nikoli ni poznal ljubezni in ker ni bilo nikogar, ki bi ga kdaj pobožal. In senca tega sovraštva se je zgrnila čez vse življenje njeno — zato je bila njena pot tako trnjeva in bolečine polna; zapisano je bilo ob njenem rojstvu, da bo hodila in da ne pride nikoli... Francka se je stresla, ko je slišala te besede; sama je vedela, da hodi po strašni poti, da kopri in omahuje in da ne pride nikoli, da nikoli ne bo konca. Zasvetilo se je za trenutek in videla je pred sabo vse svoje življenje, videla je preteklost in prihodnost. Videla je, kako teče, majhna in slabotna za vozom, ki se ji umika neprestano; ona teče, z okrvavelimi nogami — toda nikoli ne doteče voza... Ozrla se je po otrocih, ki so spali na tleh in izpreletel jo je silen strah — skočila bi dol in bi stopila prednje, da bi jih branila, majhne in slabotne, kakor so bili; tam se je bližalo nekaj velikega, črnega — prihodnost. Tako ji je gledalo v lice prokletstvo življenja, križev pot brez konca; prestrašila se je in se je sklonila, toda zgrudila se ni; majhna in slabotna se je branila s trudnimi rokami, noge so omahovale, toda stopale so

dalje; ob tej uri je videla jasno veliki križ, toda vzela ga je na rame... Zaspala je, ko je bilo že proti jutru in zdramila se je kmalu. Mati se je odpravila peš domov in Francka jo je spremila do vrh klanca. Zmrzovalo je, sneg je bil pokrit s tanko ledeno skorjo, ki je hreščala in se lomila pod nogami.

Ko se je poslovila od matere, se je napolila Francka v trg. Šla je h gospé, pri kateri je časih šivala perilo; ali gospa, bogata in skopa ženska, ni imela nič dela, dejala je, da naj pride pred prazniki. Francka se ni vrnila naravnost na klanec, šla je po trgu dalje, po lepi cesti, mimo lepих hiš. Ko je šla mimo šole, se ji je zazdelo, da sliši sina, ki govori s tankim glasom. Postala je malo in sladko ji je bilo pri srcu. Nato je prišla do hiše, kjer je prodajal krojač narejeno obleko; šla je po drugi strani ceste in je gledala v tla. Krojač je stal na pragu pred zaprtimi vratmi; imel je suktno s kožuhovim ovratnikom in na glavi črno kožuhovko. Zelo se je bil že zredil, njegov debeli obraz je bil vesel in zadovoljen, nos je bil malo rdeč od mraza in od vina.

„Dober dan, Mihovka, kako pa vi?“ je zaklical preko ceste.

„Slabo!“ je odgovorila Francka in je hotela dalje; sram jo je bilo zakrpane sive rute in raztrganih čizmov.

„Kaj dela vaš mož?“ je vprašal krojač z resnim glasom in tudi obraz se mu ni več smehljajal.

„Spi.“

„Recite mu, da naj pride delat k meni, če hoče... naj pride vprašat danes ali jutri. Dela lahko doma in plačam dobro... naj pride vprašat!“

Francka se je začudila, pogledala mu je naravnost v obraz in je videla, da se ni več hudomušno smehljajal.

„Ne vem, če pride, porečem mu.“

Hitela je domov, ali ko je stopila v izbo, si ni upala izpregovoriti. Mihov je sedel za mizo in je bral. Oči so mu

bile poslednji čas oslabele, motne so bile in rdeče obrbljene; zato je nosil naočnike in kadar je tako sedel, sključen, suh, z velikimi naočniki v črnem okvirju, je bil popolnoma podoben očetu; delala se mu je tudi že pleša, in čelo, vse polno gub, kakor da bi bilo z nožem razrezano, je bilo zelo visoko.

„Tone!“

Ozrl se je in ni mu bilo prav, da ga je motila.

„Zdajle sem bila doli, v trgu, pri Majerici... nič dela nima...“

„Zakaj mi to pripoveduje?“ si je mislil in je bral dalje. „Če ga ona nima, jaz ga tudi nimam.“

Francka je hodila v zadregi iz izbe v kuhinjo. „Ne pojde!“ si je mislila na tihem in v tej misli je bilo mnogo srda nanj. „Zakaj bi ne šel? Vsi bi imeli kruha, vsa skrb bi bila pri kraju... Kar je bilo, je bilo, tako je pač moralo biti. Zdaj je drugačno življenje, je treba drugače misliti.“

Po kosilu je izpregovorila. Mihov je sedel za malo mizo pri oknu in si je hotel nataktni naočnike, da bi bral. Francka je stopila k njemu in mu je položila roko na ramo.

„Tone, dopoldne, ko sem šla skozi trg, me je ogovoril krojač...“

Mihov se je pričel tresti in je položil naočnike na mizo.

„Kaj imaš govoriti z njim? Kaj ima govoriti s tabo?“

„Pomisli, Tone, tako ne more več dalje... otroci ne smejo stradati, zdaj ko hodijo v šolo...“

Mihovemu je bilo neznosno, pobegnil bi in grenak gnev se mu je dvigal v prsih.

„Kaj mi očitaš? Ali sem jaz kriv? Prinesi mi dela, pa bom delal.“

„Krojač je dejal, da bi ti dal dela, da pojdi prašat...“

Mihov je prebledel od jeze in ni mogel takoj odgovoriti. Tresel se je in je jecljal, naposled je pričel kričati, da se je Francka strahoma umaknila.

„K njemu delat? In ti si rekla, da pridem, o, da že pri-

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 15. avgusta: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 17. avgusta: 09.30—10.00 Pisani svet — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Šport — Minute z...

SREDA, 18. avgusta: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Vrtiljak popevk.

ČETRTEK, 19. avgusta: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Sedce — Koroške Višarje.

PETEK, 20. avgusta: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Melodije za razvedrilo.

SOBOTA, 21. avgusta: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

17.55 Za lahko noč — 18.00 Diana — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Do severnega pola — 20.45 Mejniki svetovne zgodovine — 21.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 19. avgusta: 10.30 Kes — 17.55 Za lahko noč 18.00 Rumena karavana — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.00 Konfusni — 21.30 100 let Bayreuta — 22.15 Poročila in šport.

PETEK, 20. avgusta: 10.30 Bob na safari — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosim, k mizi — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Zgodbe iz podeželja — 21.45 Slavni jezdec — 21.35 Poročila in šport.

SOBOTA, 21. avgusta: 15.30 Staro srce se pomladi — 17.00 Risati, slikati, oblikovati — 17.30 Black Beauty — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Pesem Donave — Jugoslavija — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.00 Šport — 20.15 Parada zvezdic — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Colombo — 23.15 Poročila.

SOBOTA, 21. avgusta: 15.00 Lahko-atletika — 17.00 Bregenz — mesto se predstavi — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Neznano sosedstvo — 20.00 Galerija — 20.15 Rožnatordeč panter — 22.05 Bourbon Street.

TV Ljubljana

NEDELJA, 15. avgusta: 8.55 Poročila — 9.00 Za nedeljsko dobro jutro — 9.30 625 — 9.50 Puccini — 10.45 Otroška matineja — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila — Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima — Veseli Tobogan — Igre brez meja — Okrogli svet — 17.15 Poročila — 17.55 Tarantela — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Na vrat, na nos — 21.00 Skrivnosti Jadrana — 21.35 Športni pregled — 22.10 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 17.45 Obzornik — 18.00 Figole-fagole — 18.30 Mozaik — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Tako so izvedeli za skrivnost — 21.10 Kulturne diagonale — 21.50 Mozaik kratkega filma: Senghor — 22.10 TV dnevnik.

TOREK, 17. avgusta: 17.45 Obzornik — 18.00 Trapollo HH 33 — 18.45 Ljudska umetnost in obrt — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Pogovor o... s skupnimi močmi — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Kmetje, bombe in oblast — 22.20 TV dnevnik.

SREDA, 18. avgusta: 17.55 Obzornik — 18.10 Na sedmi stezi — 18.45 Prijatelj glasbe — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Molk srca — 21.50 Miniature: Dela starih čeških mojstrov — 22.05 TV dnevnik.

ČETRTEK, 19. avgusta: 18.05 Obzornik — 18.45 Poljudnoznanstveni film — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Najvažnejši dan življenja — 20.55 Kam in kako na oddih? — 21.05 Četrtekovi razgledi: Vrnitev lastovk — 21.35 Serenada — 22.00 TV dnevnik.

PETEK, 20. avgusta: 18.00 Obzornik — 18.15 Catch Kandy — 18.45 Rock koncert: Redbone in Argent — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Kako pa kaj oče? — 20.30 Albert Einstein — 21.35 Helena, sodobna ženska — 22.25 TV dnevnik.

SOBOTA, 21. avgusta: 18.10 Obzornik — 18.30 Disneyev svet: Svetilničar, ki ni osamljen — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Bitka na River Plati — 21.55 Prodajali so jih milijon — 22.40 TV dnevnik — 22.55 625.

2. PROGRAM

NEDELJA, 15. avgusta: 13.50 Formula 1 — velika nagrada Avstrije — 17.15 Politična dokumentacija — 18.00 Spotlight — 18.30 Amerika — 19.20 Pink Panther — 19.30 The musters — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Georg Friedrich Händel — 21.50 100 let Bayreutha — 22.35 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 18.30 Pustolovščina za kupčijo — 19.30 Pester denar iz vsega sveta — 20.00 Ljudje iz Shiloh renča — 21.05 Kontra — 21.55 Čas v sliki 2 — 22.25 Les Demoiselles de Rochefort.

TOREK, 17. avgusta: 18.30 Strahovi, neznani letalski predmeti in bliski — 19.30 Različen denar iz vsega sveta — 20.00 Monolog — 21.35 Čas v sliki 2 s kulturo.

SREDA, 18. avgusta: 18.30 Kontrapunkt — 19.30 Različen denar iz vsega sveta — 20.00 Ipress — strogo zaupno — 21.45 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.20 Novele iz Divjega zapada.

ČETRTEK, 19. avgusta: 18.30 Ekspedicija v kraljestvo živali — 19.30 Različen denar iz vsega sveta — 20.00 Eva — 21.45 Čas v sliki 2.

PETEK, 20. avgusta: 18.30 Leteči zdravniki — 19.30 Različen denar iz vsega sveta — 20.00 Znanje aktualno — 21.00 Apropos film — 21.45 Čas v sliki 2 — 22.20 Hawaii pet — nič.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 15. avgusta: 15.35 Moj prijatelj Red — 17.00 Piška nogavička — 17.30 Wicki in močni možje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Veselje nad glasbo — Koroška — 19.00 Avstrija v sliki ob nedeljah (Štajerska) — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja... in potem se bo plačalo — 21.50 Poročila in šport — 22.05 K dnevnu.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 10.30 Cervantes, pustolovec kralja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pravi Dunajčan se ne potopi — 20.35 Veselje nad glasbo — 21.05 Ceste aSn Francisca — 21.55 Poročila in šport.

TOREK, 17. avgusta: 10.30 Pesem noči — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Spannagl & sin — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Skrivnosti morja — 20.55 Horiconti — 21.40 Ljudje s Shiloh renča — 22.40 Poročila in šport.

SREDA, 18. avgusta: 10.30 Monolog — 17.00 Ribič: predstava lutkovnega odra — 17.25 Živordeči avtobus —

dem... ti, ki nimaš sramu v sebi, ki nimaš časti... O, ti si se mu poklonila, lumpu: „Pride precej; še danes, še to uro, in vam poljubi roko, ker ste tako usmiljeni, tako prijazni...“ In on se je smehljaj, lump, lump, lump...“

Hodil je razburjen po sobi, sključen, s spačenim obrazom, potem je vzel klobuk in je šel in ga ni bilo do noči. Ko se je vrnil, je bil pijan, pil je na upanje; kredita je imel v žganjarnici do pet desetice.

Ko se je razpravljajal, je gledal po sobi s krvavimi očmi in pričel govoriti s hripavim glasom in težkim, jecajočim jezikom. Govoril je pozno v noč, še ko je ležal, že v polsanjah. Francka mu je odgovarjala plašno, naposled pa je umolknila.

„Oropal me je, okradel, in zdaj bi mi dajal vbojajme; cajgaste hlače naj bi mu šival, po dvajset soldov... ki sem šival za gospodo, ko je bil on še berač... lump! Ti nimaš časti; ko bi imela kaj sramu v sebi, bi mu pljunila v obraz... Še dobro se ti je zdelo, ko te je ogovoril, tak debel gospod... lump... Jaz mu bom pisal... o, jaz sem mu že pisal, da je zame, kakor črv na cesti... da naj nikar ne misli, da morda stradam in da česa potrebujem od njega. Prav nič ne potrebujem, še sam bo stradal, prej nego jaz... lump!...“

V pijanosti, v polsanjah se mu je zdelo resnično, da mu je že pisal in vesel je bil, da mu je pisal tako imenitno pismo.

„Jaz nisem stradal nikoli in tudi ne bom... preživim se pošteno... pošteno preživim svojo družino...“ Jezilo ga je, da mu Francka ni odgovarjala, da mu ni pritrdila.

„Ali vas preživim pošteno ali ne?“

„Pošteno,“ je odgovorila Francka.

„Zdaj gre malo nerodno, ampak bo kmalu vse drugače. Življenje se zmerom izpreminja in če je danes slabo, bo jutri bolje... Jaz imam svoje misli, ti ne veš kak-

šne. Še imenitno se nam bo godilo... ali veš, da so Hra-starju zarubili hišo? Kupčija z lesom je kakor loterija... in tako so mu zarubili hišo. Lepa hiša, lep vrt, šest tisoč goldinarjev... jaz mislim, da bi jo kupil... Tukaj mislijo ljudje, da je to kakšen denar, šest tisoč goldinarjev... nič ni to... bral sem, da je v Ameriki neki človek, ki ima tisoč mi-li-jo-nov...“

Izgovarjal je besedo „milijonov“ počasi, z resnim in spoštljivim glasom, zaspal je in je ponavljal še v sanjah: „Tisoč mi-li-jo-nov...“

Zjutraj je bil malo bolan, pljuval je neprestano, obšla ga je žalost in brezupnost. Njegove misli že dolgo niso bile več jasne, a zdaj se je popolnoma mešala resnica z domišljijo in ni mogel več razločevati natanko. Domislil se je prejšnjega dne in spet ga je obšel srd. Obenem pa je začutil neko nezaupnost do svoje žene in prvikat se je ozrl nanjo postrani s sovražnim pogledom. Rodila se je v njem misel, ki je rasla in ki se je izpremenila naposled v trdno prepričanje. „Ona je kriva!“ si je mislil in se je ozrl nanjo s sovražnim pogledom. Nakopal si je bil bre-me, ki je bilo pretežko, da bi ga nosil in se je zategadelj zgrudil pod njim, zgrudil se v to smrdljivo jamo stradanja in siromaštva in umazanih skrbi. Tega vsega prej ni bilo. Prej je živel med gospodo, odbornik je bil bralnega društva in je govoril slavnostne govore in je pil vino. Toda prišla je ona — in minilo je vse, kakor da bi odrezal. Naprtila se je nanj, naprtila mu je kopo otrok — „Na, redi jih!“ — Tako se je pričelo to življenje, ona je prinesla v hišo glad in siromaštvo, veselje pa je šlo. Kako bi ne šlo, ko gleda zmerom, kakor da bi jo tiščali za vrat, ne zasmee se nikoli, hodi po izbi kakor senca... In zdaj mu hoče vzeti še čast, stoji pred njim z objokanimi očmi in ga podi, da bi pokleknil pred noge lumpu, ki ga je bil okradel...
Kolikor dalj je mislil, s tem večjim zadovoljstvom se

Zahvala

vsem, ki so spremili sina, moža, očeta in brata
selskega župana
in ravnatelja šole na Kotu

Hermana Velika

na njegovi zadnji poti v sredo minulega tedna na pokopališče v Selah.

Posebno se zahvaljujemo zastopnikom dežele, okraja in stranke, sosednjih občin in vsem prijateljem iz matične države, slovenskim organizacijam in ustanovam, duhovščini ter drugim za zastopstvo pri pogrebu, za številne vence in za izraze sožalja, govornikom ob slovesu za besede, ki so jih izrekli v spomin in čast pokojnemu in pevcem za njihove žalostinke in nagrobnice.

DRUŽINA VELIK

v imenu vseh sorodnikov

Slovenski zamejski ...

(Nadaljevanje s 6. strani)

v žaklu. Zmagovalci pa so bili nagrajeni zvečer pri skupnem tabornem ognju, katerega smo prirejali mi. Prejšnja dva taborna ognja pa so pripravili Goričani in Tržačani.

Vsaka zamejska skupina je imela predavanja o trenutnem političnem in kulturnem stanju svoje manjšine. To je bila priložnost, da smo razložili tržaškimi in goriškimi skavtom in skavtinjam resno stanje naše slovenske manjšine na Koroškem.

Prišel je zadnji dan. Po jutranji zaključni sveti maši smo vse pospravili. Ob slovesu pa smo si še zmenjali rute v spomin.

Köchen

- direktna prodaja k cenam proizvodnje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI:
PODGERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schiefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

RUTAR-CENTER

RUTAR CENTER, A-9141 Dobriča vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

je pogrezal v srd in v grenka očitanja; sladko mu je bilo, da je mogel sovražiti in očitati.

Postal je sredi izbe in se je ozrl nanjo.

„Kakšen obraz pa delaš? Kdo pa ti je kaj storil? Ali si mi nevoščljiva za tisto žganje?“

Francka se je prestrašila tega nenadnega hudobnega vprašanja, nikoli ji še ni bilo tako govoril in tudi obraz njegov ni bil še nikoli tako zloben.

„Nič mi nisi storil, ali zakaj bi se smejala?“

Nadaljeval je z rezkim glasom, tako da jo je zbadalo v srce kakor z nožem, ker ni vedela, kaj se je zgodilo in kaj mu je storila, da se jezi nad njo. Odgovarjala mu ni več, toda solze so jo zbolele v oči.

„Le nikar ne misli, da sem tvoj hlapec, če vzamem kdaj kak sold od tebe... Tudi jaz zaslužim časih kaj — kam pa tisto? Kje pa so tisti trije goldinarji, ki jih je poslal učitelj oni teden? Kje pa so?“

Stopil je prednjo, roke na prsih prekrižane.

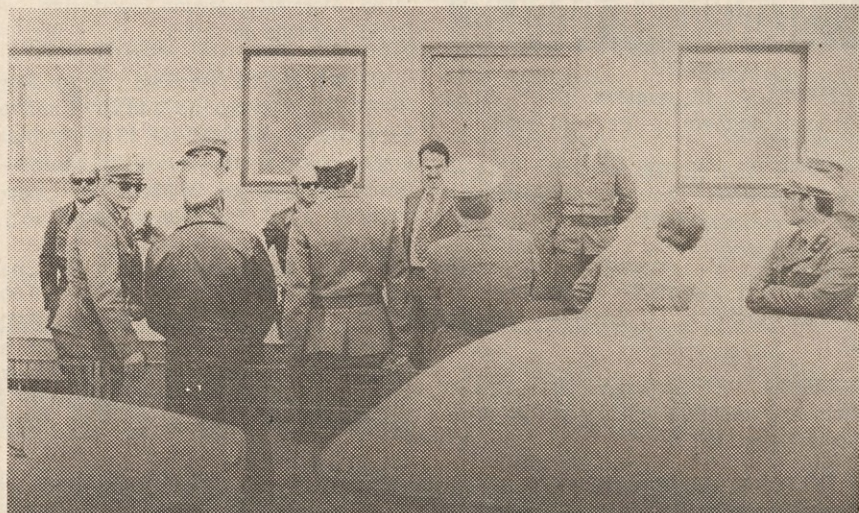
„Enega si vzel ti,“ je odgovorila Francka, „z dvema pa smo živeli teden dni.“

„Torej ste le živeli teden dni z mojim denarjem, torej me le ne redite zastonj, á? In za tisti goldinar ti je pač žal, ki sem ga bil vzel. Ampak jaz ne bom sedel ves dan za pečjo, nisem otrok... Ti bi rada, da bi se zapisal tistemu lumpu, da bi mu delal tlako za osemdeset soldov na dan. Ampak jaz tega ne storim, nikoli, nikoli ne, če vsi pocepate!“

Kričal je in je zamahoval z roko, hodil je s trdimi koraki po izbi, postal je časih pred Francko, željan odgovora, in je nadaljeval svojo pot. Ko se je utrudil, se mu je srd polagoma izpremenil v otroško in jokavo žalost. Zdihoval je naglas in očital, da ga vsi prezirajo in sovražijo, da je predober in preusmiljen človek in da si je zategadelj nakopal to proketo... proketo življenje.

(Dalje prihodnjič)

Slike, ki ponazorjujejo teror žandarmerije

Namestnik velikovškega okrajnega glavarja dr. Adalbert Holzer je imel na skrbi izvedbo ukazov z najvišjega mesta. (Na zgornji sliki: oseba v civilu). Doslej je s škocijansko delegacijo redno obiskoval prireditve KHD. Spodnja slika ga kaže na zborovanju Heimatdiensta v Celovcu 13. 10. 1974. Oseba z brado zraven njega je eden od najbolj aktivnih tafelstürmerjev.

Slika zgoraj in spodaj: žandarmerija je brez vsakega povoda, če izvzamemo tega, da je pač aretirani Slovenec, prijela črkostavca Milana Blažaja. Že dimenzije slik kažejo neenako podobo: kako naj bi Blažaj brcal žandarje, ko je sploh docela drug tip kot orožniki, ki so vajeni na policijski prijem?

„Vzorna“ je bila žandarmerija tudi že leta 1972. Tedaj so se tako imenovani varnostni organi smejali, ko so na takratnega deželnega glavarja Simo letela jajca in paradizniki (druga slika od spodaj).

Aretacija Janka Malleja v šestih fazah: Malle je na eni strani držal transparent „Skupno proti neonacizmu“ — izven (zadaj) neposrednega kraja zborovanja. S klici „Den hab' ma schon lang auf der List'n!“ „Gibt ihm!“ se je dober pol ducat žandarjev vrglo nanj, ga podrla na tla, potem zgrabilo — zadaj za hlače, spredaj za lase — ter so ga vlekli na občino, kjer je potem dobil okove (slike na levi strani od zgoraj navzdol ter spodaj desno). Nihče ni videl, da bi se Malle kakorkoli branil. Sila je bila popolnoma neutemeljena, kakor tudi v vseh ostalih primerih. Poznate drugo besedo razen besede „teror“?

Brezpravno postopanje . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

prekoračili? — Ne, ne, pazite. Napravimo tako. Informiral se bom še enkrat čisto točno, to je bilo le vmesno poročilo. (Zgornji odstavek je dobesedno prepis z magnetofona). Pri tem vmesnem poročilu je potem tudi ostalo. Če bi namreč dekleta in fantje dejansko prekoračili plot, bi moral Holzer to vedeti, kajti bil bi en delikt več. Razen tega bi moral tedaj reči, da so oviro premagali in ne, da je premagljiva, če bi jo hoteli, toda tega niso storili). V večernih poročilih pa je dr. Holzer že opustil tezo o poskusu, da bi vlomili vrata. Novinarji so mu pač pustili vedeti, da se od njega ne pustijo voditi za nos.

Tiskovna konferenca je prinesla še mnogo zanimivih detajlov. Žurnalisti so namreč hoteli vedeti, kako je bilo to z brkami. Kajti policija je trdila, da so aretiranci delili brce in da je šele nato posegla vmes oblast. Nihče od številnih časnikarjev pa tega ni videl. Dr. Holzer si tega protislovja ni znal razlagati, ampak je dejal, da je — z najvišjega mesta — izšel ukaz, da ne sme priti do „drugega št. Jakoba“ (tam je šlo brez sile, torej so tokrat žandarji namenoma uporabljali silo).

Medtem je prispel na prizorišče tudi odvetnik dr. Matevž Grilc. Nanj se je obrnil Dušan Schlapper, ki so ga ravnokar izpustili. Schlapper je hotel imeti od žandarja, ki ga je prijel, tudi številko in vljudno vprašal žandarja za njo. Vendar mu je ni hotel dati, tudi na zahtevno odvetnika dr. Grilca ne. Eden od žandarjev pa mu je rekel: „Gehts' nach Jugoslawien, durt dürfts' des nit!“

Končno so izpustili tudi dr. Tischlerja — tudi njega so zaslíševali. Pred časnikarji je izjavil, da se bo obrnil na ustavno sodišče.

